Wilsverklaring in de huisartspraktijk, een praktijkverbeterproject

Haio: ANSEEUW Edward , KUL
Promotor: DE SUTTER An , U.G.
Praktijkopleider: HAENEBALCKE Karen , VAN MELCKEBEKE Marian

Context: De patiëntenpopulatie wordt ouder en heeft meer chronische ziektes. De vooruitgang in medische kennis en technologie zorgt voor meer therapeutische mogelijkheden. In een maatschappij waar patiënt empowerment belangrijk is, is vroegtijdige zorgplanning zeer belangrijk om medische keuzes te maken die zinvol zijn voor de patiënt. Een onderdeel van deze vroegtijdige zorgplanning is het maken van een wilsverklaring. In de huisartspraktijk zien we dat zowel het aantal als de kwaliteit van de wilsverklaringen beter kan.

Onderzoeksvraag: Kan het aantal en de kwaliteit van de wilsverklaringen in de huisartspraktijk verbeterd worden?

Methode: Eerst wordt een literatuurstudie gemaakt omtrent vroegtijdige zorgplanning en wilsverklaringen in de huisartspraktijk. Vervolgens worden de bestaande wilsverklaringen (n=141) onderzocht die terug te vinden zijn in het elektronisch patiëntendossier van de huisartspraktijk. Uit deze analyse wordt, met behulp van een visgraat analyse, samen met alle zorgactoren in de huisartspraktijk gekeken hoe het beter kan. Er wordt een protocol uitgewerkt waarbij patiënten door de huisarts aangesproken worden inzake vroegtijdige zorgplanning en een informed consent krijgen om deel te nemen aan deze studie. Vervolgens worden ze doorverwezen naar de prakijkverpleegkundige waar ze een wilsverklaring opmaken. Nadien wordt met deze patiënten (n=10) een diepte interview afgelegd waarin er naar hun ervaringen gepeild wordt. Deze diepte interviews worden verder geanalyseerd via mindmaps en zo kwalitatief bestudeerd. De resultaten uit de diepte interviews worden tot slot teruggekoppeld naar de zorgverstrekkers in de huisartspraktijk om zo de zorg inzake wilsverklaringen en vroegtijdige zorgplanning te verbeteren.

Resultaten: Uit de analyse van alle patiëntendossiers vinden we dat er 141 wilsverklaringen terug te vinden zijn oftewel 0.7% van de totale patiënten populatie. Iets minder dan de helft (44%) van deze wilsverklaringen is volledig en correct ingevuld. We zien dat de wilsverklaringen correcter opgemaakt worden door de praktijkverpleegkundige. Al is het verschil, in correctheid van de wilsverklaringen, tussen de artsen (42.1%) en de praktijkverpleegkundige (59.3%) statistisch niet significant (p=0.064). Het overgrote deel van de patiënten vroeg zelf om een wilsverklaring te laten opstellen. Patiënten willen daarentegen dat de zorgkundige zelf over vroegtijdige zorgplanning begint. De motivaties voor het opstellen van de wilsverklaringen liggen in de lijn met de literatuur inzake wilsverklaringen bij een Vlaamse populatie. De voornaamste redenen zijn: niet onnodig afzien, het ontlasten van de omgeving, beslissen wat er met hun lichaam zal gebeuren, kosten voor de maatschappij beperken. Geen enkele patiënt beschrijft negatieve emoties wanneer zij bevraagd worden over de verwijzing naar of de consultatie bij de praktijkverpleegkundige. Uit de resultaten blijkt dat geen enkele patiënt reeds een terugkoppelend gesprek had gehad met zijn huisarts. De patiënt gaat er namelijk van uit dat zijn huisarts op de hoogte is van zijn wilsverklaring. Tot slot valt het op dat ongeveer de helft van de deelnemers geen of afdoende inzicht heeft over de inhoud van hun wilsverklaring.

Conclusie: We concluderen dat het inzetten van een praktijkverpleegkundige bij het opstellen van wilsverklaringen zeker een meerwaarde kan hebben. De praktijkverpleegkundige piekt op de niveaus waar de huisartsen steken laten vallen. Namelijk tijd maken voor het correct en volledig

invullen van een wilsverklaring om deze vervolgens uniform in het dossier in te brengen. Het praktijkverbeterproject is dan ook in zijn twee doelstellingen geslaagd, namelijk meer kwaliteit en kwantiteit inzake wilsverklaringen in de huisartspraktijk. De rol van de pratkijkverpleegkundige moet eerder beschouwd worden als een aanvulling dan een vervanging binnen het proces van vroegtijdige zorgplanning. Het continu overleg tussen arts en patiënt staat hierbij centraal en kan nooit volledig uitbesteed worden.